

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De beato Hieronymo. Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Her. De scō Hieronymo

num. Item in spei securitate ostendo. s. opa bona pus facta. h figuratū est Apo. x. in angelo q̄ habebat libꝝ aperkū in manu sua. Item in charitatis feruore. In cui⁹ figura legunt angeli missi i curru igneo. iij. Reg. ij. Tertio eos in celū deferendo et suas regi piencando atq; in celo collocan⁹ dōq; figuratū ē Ero. xxij. Ecce ego mitto angelū q̄ te custodiet in via ⁊ introducat i locū que parau. h expresse ptz Lu. xvj. vbi dicit. Factū est autē vt mozeret mendicus et portaret ab angelis in sinū abrae. Chrys. Sufficiebat ad portandū pauperē vn⁹ angelus s; tō plures veniunt vt choꝝ leticie faciant. Eꝝ. ly. In leticia egrediem⁹ et in pace deducem⁹. Priz itaq; q̄ sit nobis necessaria ⁊ vtilis custodia angelica. p̄s. Angelis suis mandauit de te vt custodiant te in omib; vijs tuis. Propter hāc custodiā sp̄alem hie debem⁹ reuerentiā ad an⁹ belū custodē ⁊ p̄ficius reuerentiā a pctis sumope cauere. Hic. in ser. Q̄ quanta an⁹ gelo debet hō vbiq; inferre reuerentiā: afferre deuotionē: ⁊ conferre fiducia: p̄sentia reuerentiā: p̄ beniuolentia deuotionē: p̄ custodia fiduciam. Laude ḡ ambula vbi sunt angeli vt custodiant te in omib; vijs tuis. Hec ille. Idem In oi loco reuerentiā habe angelo tuo: nec corā illo audeas qd̄ me p̄ire non auderes. Hec ille. Nā ⁊ angeli nob deputati ⁊ nos custodiētes nob p̄ntes sp̄ diuinā p̄templat̄ maiestare qz dicunt h̄ba p̄sumpta. Angeli eoz sem p̄ vident faciē p̄ris ⁊ c.

Tertio tangunt angeloz premia desideranda cum dicitur: semp vident faciē p̄ris q̄ in celis ē. In h̄b; h̄bis notantur quattuor conditiones desiderabiles britudinis angeloz.

- Prima est iocunditas
- Secda est claritas
- Tertia est p̄tinuitas
- Quarta est securitas.

Prima est iocunditas cū dicitur. Illa nāq; v̄tio iocundissima est Job. xxxij. Videsis faciē eius in iubilo. Secda est claritas cū dicitur: faciē. Est em̄ v̄tio illa faciat clarissima. j. Coꝝ. xij. Nunc cognosco ex pte: tunc autē cognosca sic ⁊ cognit⁹ sum. Ibidē. Quidē nunc p̄ speculū ⁊ in enig. tunc autē faciē ad fa. Tertia est continui

tas. qz semp. Aug. Videbim⁹ ⁊ amabim⁹: amabim⁹ ⁊ laudabim⁹. ecce qd̄ erit in fine sine fine. Quarta est securitas. qz in cel. vbi nec erit go nec tinea demoliti: ⁊ vbi fures non effodiunt neq; furag. vt dicitur: Bar. vj. Summe ḡ desiderādū est p̄mū angeloꝝ. Veneremur ḡ sanctissimos sp̄s angelicos ⁊ eoz salutarib; monitionib; adq̄ q̄scere studeam⁹ vt sic tandē ad faciales maiestatis diuine p̄templationē cū eis p̄tingam⁹: p̄ciem q̄ in celis est semp in p̄prium sine fine p̄specturi: Amen.

De beato Hieronymo, Sermo.

Lux mundi
Barth. v. Hic quippe ipse est lux magna oēs illuminas. Joan. j. Erat lux vera q̄ illu. omne boiem venientē in hunc mun. et Joā. viij. n̄c. v. Ego sum lux mundi. lux in qua vniuersalit omes vniuersalit illuminas: sed multi alij dici possunt lux p̄ricular; lux in qua a christo luce illuminata illuminas in alios Jo dicit dñs discipulis suis ⁊ eoz successozibus. Vos estis lux mundi. Est itaq; beatus hieronym⁹ triplex lux mundi.

- Primo lux fructuose scie.
- Secdo lux p̄tuoſe scimoniae
- Tertio lux miraculose euidentie.

Primo dicitur lux fructuose scie Sap. vj. Diligite lumen sapie In b̄ro autē hie ronymo fuisse triplex scia.

Prima ē natural' instructionis
Secda est theological' declarationis
Tertia est moralis institutionis
Prima ē scia naturalis instructionis. Hic em̄ eusebij viri nobil' filius adhuc iuuenis romā adijt ⁊ lris grec; hebraicis ⁊ latinis plene erudit⁹ ē: ⁊ in grāmatica atq; rhetorica alijsq; philozophic; scietijs instruct⁹. Sap. vij. Puer erā ingeniosus ⁊ sortitus sum aiām bonā. Secda est scia theologica p̄ declarationē cat̄holice p̄ritat; sacraꝝ p̄t̄ gnā i latinā ligūā trāstulit In d. li. c. xij. Hieronym⁹ eritū linguaz exerce p̄: cū interpretatio ceterz antefert. qm̄ ⁊ h̄boꝝ tena cior ē: ⁊ p̄p̄icitate sine clarior. Et Aug.

sic dicit de eo. Secundus hieronymus presbyter gre-
corum: latine et hebreo eloquio eruditus in locis san-
ctis: atque in litteris sacris usque ad decrepita vitia
eraticus: nobilitas eloquii ab oriente in oc-
cidente istarum solis ut lampas respendit.

Tertius est vita moralis institutio. Dul-
tas enim epistolae scripsit ad excitandas hominum af-
fectiones in amore dei et sanctae fructu obser-
uantia. Unde beatus Prosper in suis chroni-
cis sic de eo ait. Hieronymus presbyter in be-
thleem totum mundum clarum habitabat: egregia
ingenio studio: universae ecclesiae fuit. Hec
ille. Ipse etiam ad rogatum damasi papae officium
in ecclesiasticum ordinavit. psalterium per ferias
distinxit: et vnicuique ferie nocturnum proprium
assignavit: ac quia per et cetera in fine psalmi di-
cendum instituit. epistolae et evangelia per anni cir-
culum decantanda: ceteraque ad divinum officium
pertinencia rationabiliter ordinavit. Sic itaque
per quos per sua sciam multipliciter totam ecclesiam il-
lustravit. Unde sic ipse narrat in epistola ad eu-
stochium cum quidam tempore audiret legeret tullium
et platonem quae sacras scripturas rapere et ad di-
iudicium: et ibidem correptus ac gravissime fla-
gellatus. unde exitus solis divinis codicibus lege-
dis operam dedit. sicque ad ecclesiae utilitatem
tantam suam curam ordinavit: et ecclesiam ipsam sin-
gulariter illuminavit. Sap. vii. Inextinguibile est
lumen illud. Idcirco non incongrue
dicitur Lux mundi.

Secundo dicitur lux fructuose scimonie. de
qua luce dicitur. Mat. v. Luceat lux vestra coram
hominibus. Sicut itaque homo beatus hieronymus
lux mundi quoniam mundum spiritualiter illuminavit
lumine suae scitiae: dando exemplum scitissime
quaestationis. j. Tim. iii. Exemplum esto fide-
lium in fructu quaestatione. Dedit autem triplex
exemplum populo.

Primum est exemplum sanctae spiritualis humilitatis
Secundum est exemplum observandae corporalis
austeritatis.

Tertium est exemplum tolerandae penalis
acerbitatis.

Primum igitur est exemplum et cetera. Unde ipse de se
dicit ad ambrosium. Nihil a puericia ita vitare
conatus sum ut antimum tumens et erectam
cervicem: dei se odium provocaret. Item. Ego etiam
omnia tuta timeo. Item. In monasterio ho-
spitalitati ex corde intendimus: et oes ad nos
venientes pro hereticis leta fronte suscipi-
mus ac venientium pedes abluimus. Hec ille

Unde pro sua humilitate se magis ac magis profi-
ciebat in gratia dei. quae videtur in Jo. iij. Humiliter
dicit gratiam. Secundum est exemplum observandae
corporalis austeritatis. Nam postquam a gregorio
nazarenzo constantinopolitano vrbis episcopo sa-
cras litteras didicit in eremum peravit. ubi per
quatuor annos artissima penia se afflixit. ut
ipse testatur in epistola ad eustochium. ubi narrat
quanta arctudine tenuerit in cibo/potum/ve-
stimento/stratu. vide ibi. j. Cor. ix. Cast. go-
corpore meum et in fuit. red. et cetera. Ro. vii. Si per
carnem vixeritis morietis: si autem spiritu facta car-
nis mortificaveritis vivetis. Tertium est exem-
plum tolerandae penalis acerbitatis. Barth. v.
Bri qui persecutionem patient pro iusti. quoniam iporum est
reg. et cetera. Unde ipse dicit in epistola ad asellam. Gratias
agere deo quod dignum habitum suum quem oderit mun-
dus. Unde sic habet in dialogo severi discipuli be-
ati martini qui tempore hieronymi fuit. Oderant
hieronymum heretici: quoniam eos impugnare non
desisterent: oderant et clerici: quoniam eorum vitam insecta-
bant et crimina. Hec ibi. Unde cum mortuo
berio papa ipse hieronymus in ecclesia romana
na cardinalis presbyter ordinatus dignus sumo
sacerdotio ab omnibus acclamaretur quod quidam cle-
ricorum et monachorum lasciviam increpabat illi
nimium indignari insidias ei paraverunt: sed et
per pestem muliebrem (ut ait iohannes beletus) ab-
eis turpis est derisus. Nam cum ad matutinas
solito more surgeret vestem mulieris quam tu-
per lectum emulsi posuerant reperit: suamque esse
credens induit et in ecclesiam sic processit. hanc autem
emuli faciebant: ut mulierem hanc in thalamo
credere: quod ille videns tunc coram vesanie
locum dedit: et ad gregorium nazarenum acces-
sit. Passus est vtriusque persecutiones multas. unde in
epistola ad asellam dicebat. Valeficum me gar-
nium: sed scio ad regnum perventum per infamiam et
bonam famam. Item. Quia ob omni mei nomen
atque iustitiam universa me infidelium turba per-
sequitur. Utinam in opprobrium meum solidus
exurgat hic mundus: tunc vix merear a christo
laudari et sine sollicitatione sperare mercedem:
modo graus est maledictio quae divina laude
mutat. Per itaque quod luxit luce fructuose si-
monie. Joan. v. Ille erat lucerna ardens
et lucens.

Tertio dicitur lux miraculose evidentie. Per
illuxerunt conuersiones tue orbiterre.
Item miracula autem eius vnum est percipuum dicitur
nisi curatio et domesticatio quae more pasto-
ris

Hb

Ber. De sc̄to Dionysio

ris asinū ad pasua ducebat ⁊ inde reduce
bat. vide legendā. Job. v. Bestie terre pa
cifice erūt tibi. In h̄ declaraf̄ti hierony
mi innocentia: q̄ sic ei obediebat leo tanq̄
hoi ad innocentie statū reducto. Via ei ante
malitia subdita erat hoi in statu innocentie.
vt ptz Beñ. j. Ptz itaq̄ q̄ uenient b̄tus
hiero. v. lux mūdi. Prouer. iij. Iustoꝝ se
m̄ta q̄si lux splendes pcedit. Ad h̄c igit
luce mentis oculos artollam⁹ q̄tinus ei⁹ ra
dix sic illustrari possim⁹ vt p̄ viā salutē re
cto tramite directi ad diuini lumis intus
tū tandē p̄tingere valeam⁹: Amen

De b̄to Dionysio ⁊ socijs eius.

B̄ti mundo

corde qm̄ ip̄i deū videbunt.
Dat. v. Si co: mūdū fuerit:
Ioh⁹ hō mūd⁹ erit. qz d̄: Dat. xv. Que
corde exiit: hec com̄nant hoies. Ibi ei
p̄tā oriunt. Ibi radices p̄tōꝝ figunt: q̄ si
ibi successerint: nō est vbi crescant p̄tā.
Ber. A corde tāq̄ a radice pcedūt bona
⁊ mala. B̄ti ḡ mūdo corde. Addit autē
mū ueniens: qm̄ ip̄i deū vide. De⁹ q̄pe
spūs ē. vt h̄ Jo. iij. Jo nō oculo carnalē: s̄
oculo cordis siue mentē: tm̄ videri p̄t. Et
sic oportet oculū carnis mūdū ē vt solem
videre possit. Sic ⁊ oportet oculū mentis
mūdū ē vt deū q̄ lucē habitat inaccessi
bilē videre possit. Aug. Hic ē finis amor
nr̄: q̄qd̄ b̄n agim⁹: q̄qd̄ laudabilē est ua
mus: q̄qd̄ inculpabilē desideram⁹ ad dei
visionē tendit. Cū venerit pl⁹ nō req̄rem⁹
Gidere deū volum⁹: s̄ vide q̄ d̄ dicitū est.
B̄ti mūdo cor. qm̄ ip̄i deū vi. h̄ para vñ vi
deas. Nō ei corde nō mūdo videre p̄mitte
ris qd̄ non videt nisi in corde mūdo. Hec
Aug. B̄ti igit mūdo corde: qm̄ ip̄i deū vi
debunt: in p̄nti p̄ fidē: ⁊ in futuro facie ad
faciē. Dixit itaq̄ b̄ti mūdo corde: n̄ dixit
b̄ti mūda sup̄ficie. vt sunt fallaces hypocri
te q̄ mundant id qd̄ deforis est. Hec dixit:
b̄ti mūdo cor: p̄t v̄t mūdant diuites q̄ cor
porali student mūdicie: s̄ b̄ti mūdo corde
q̄ nō arguit p̄tōꝝ sc̄ia. Hanc vtiq̄ mū
dicie b̄titudine habuit gl̄iosus martyr et
galloꝝ apl̄s dionys⁹ atq̄ socij ei⁹ de q̄bus
nūc dicim⁹. B̄ti mūdo cor. Cordis ar mū

dicā i b̄to dionysio tria potissime declarāt.

Primū ē maculatiue abiectionis abiectionis.

Secūm ē purgatiue instructionis radiano.

Tertiū ē inflāmatiue dilectionis affectō.

Primū igit ē maculatiue abiectionis abiectionis. ps. Dñe q̄s habitabit in

tabnaculo tuo aut q̄s req̄et. i mōte

sc̄to tuo: Aut ingredis sine macula. Sunt

autē tria p̄cipue aniaz maculatiua q̄ oino a

b̄to dionysio sunt abiecta.

Primū fornicationis feditas

Secūm est terrene affectōis cupiditas.

Tertiū est ambitionis vanitas

Primū ē fornicationis feditas. j. Thef. iij. Hec ē voluntas dei

ctificatio viā vt abstineat: ab oi fornicati

one. sc̄ta carnali q̄ spūali. Dis em̄ fornicati

o ē aie maculatiua Jo b̄n d̄: Ec̄i. x. Du

lier fornicaria q̄si stercus. Abiecit itaq̄ de

atus dionys⁹ oēm carnalē fornicationē et

corpales delitias. j. Lox. vj. Fugite forni

cationē. Abnegauit etiā fornicationē spū

alem q̄ maxie eē i cultu idolor. Iudic. vij.

Fornicati sunt cū baali Et ps. Fornicati s̄

in adiuentio nibus suis. B̄tus q̄pe dionys⁹

sus p̄mo fuit infidelitatis errorib⁹ erecat⁹

s̄ postmodū p̄ b̄m paulū ad b̄m conuer

sus. Sic em̄ h̄ in actib⁹ ap̄toꝝ cū paul⁹ ve

nisset atbenas epicuri⁹ ⁊ stoici p̄fici⁹ co

disceptabant: q̄dam aut dicebat. qd̄ vult

semitator hic p̄boꝝ dicere. Alij dicebat no

uoz demonioꝝ videt annūciato: esse. dice

runt ḡ ei. Noua q̄dam inferis aurib⁹ nr̄is.

Atbenienses aut ad nihil aliud vacabant

nisi aut dicere aut audire aliqd̄ noui Cū ḡ

paul⁹ singla deoꝝ altaria plustrasset. inter

cetera ignoti dei altare vidit. Die nāq̄ do

minice passiois cū facie fuissent tenebre su

p̄ vniuersā terrā p̄hi q̄ erat atbenis nō p̄t

tuerunt causā naturalem talis eclips̄is iue

nire: qz naturalis eclips̄is solis fit solū i sy

nodo solis ⁊ lune/luna aut tunc erat e regi

one ad solē: erat em̄ q̄ndecima. Tum in bi

storijs sebo lastie legit qz p̄hi ad hoc adu

cti sunt vt dicerent qz deus nature patif.

tunc ḡ atbenienses illi deo arā construe

runt ⁊ su p̄posit⁹ est titulus. Deo ignoꝝ

h̄ ḡ cū vidisset paul⁹ dic. Que ignoꝝ

colitis. Hunc annuncio vo h̄ vep̄ deū q̄te

cit celū ⁊ terrā. Deinde dicit dionysio que